

Förvaltningsrätten i Göteborg
Box 53197
400 15 Göteborg

Stockholm den 25 oktober 2013

Slutförande av talan i mål nr 13577–12, Rolf Johansson m.fl. . /. Partille kommun

1. Givna tillfälle att slutföra talan får vi anföra följande (tidigare angivna förkortningar och definitioner kommer även att användas nedan).
2. Rolf och Regina Johansson vidhåller att Partille kommuns beslut av den 16 oktober 2012 (KS/2010:222) att anta gatukostnadsutredning för bostäder i Hultet Södra strider mot makarna Johanssons äganderätt enligt RF 2 kap. 15 § och Europakonventionen TP 1- 1 samt mot ÄPBL 6 kap. 31 §.

Fördelningen av gatukostnaderna måste bedömas mot bakgrund av egendomsskyddet

3. Egendomsskyddet enligt Europakonventionen TP 1-1 och RF 2 kap. § 15 är tillämpligt i förevarande mål. Det är genom det överklagade beslutet som makarna Johansson påförs gatukostnadsansvaret, vilket framledes verkställs genom fakturering när gatorna färdigställts (se Förslag till fördelning av gatukostnader för Bostäder i Hultet Södra dnr KS/2010:222 [antagandehandling]).
4. I regeringsformens förarbeten utgör tillämpning av plan- och bygglagstiftningen exempel på åtgärder från det allmännas sida som måste vidtas i förenlighet med RF 2 kap. 15 § och Europakonventionen TP 1-1 (prop. 2009/10:80 s. 163).

5. Europakonventionen trädde i kraft som svensk lag 1995 genom SFS 1994:1219. Svenska myndigheter och rättsinstanser är skyldiga att följa konventionsrätten och att tillämpa Europakonventionen direkt som svensk lag vid bedömningen av om överträdelse ägt rum avseende enskilds rätt till skydd för sin egendom enligt Europakonventionen TP 1-1 (jfr NJA 2012 s. 1038). I samband med inkorporeringen av Europakonventionen förstärktes egendomsskyddet i RF 2 kap. 15 § för att leva upp till konventionens krav som utgör en miniminivå. Det svenska grundlagsskyddet för äganderätten bygger på således på Europakonventionen (prop. 1993/94:117 s. 13).
6. Även om kommunen har möjlighet att ta ut gatukostnader enligt såväl ÄPBL som gällande plan- och bygglag (2010:900), måste detta givetvis ske i förenlighet med makarna Johanssons egendomsskydd enligt regeringsformen och Europakonventionen. Kommunen har ingen absolut rätt att per automatik belasta fastighetsägare med gatukostnader, och det kan givetvis inte heller uttalandet i SOU 2012:91 s. 134 som kommunen hänvisat till tas till intäkt för (se p. 3.10 i kommunens yttrande till förvaltningsrätten av den 23 januari 2013).
7. Kommunens tillämpning av äldre praxis (RÅ 1991 ref. 17) för beräkning av gatukostnadernas fördelning för befintliga fastigheter utgör grund för en beräkningsmodell som utgår från presumerad ekonomisk nytta (se p. 18 i makarna Johanssons yttrande till förvaltningsrätten av den 19 mars 2013).
8. RÅ 1991 ref. 17 avgjordes i början av 1991. Sedan avgörandet har omfattande och betydelsefulla förändringar skett avseende det äganderättsliga skyddet i svensk rätt. Till skillnad mot vid tiden för 1991 års avgörande krävs idag, utöver lagstöd, att ett angeläget allmänt intresse är för handen samt proportionalitet för legitima begränsningar av egendomsskyddet (prop. 1993/94:117 s.13 ff).
9. Fördelningen av gatukostnader i samband med nybebyggelsen i Hultet Södra måste därför bedömas mot en annan bakgrund än b.l.a. RÅ 1991 ref. 17 och uttalanden om nyttopresumtioner i förarbeten från tiden innan inkorporeringen av Europakonventionen i svensk rätt (se p.3.9 i kommunens yttrande till förvaltningsrätten av den 23 januari 2013). Kommunen har inte

rätt att tillämpa gatukostnadsbestämmelserna i strid egendomsskyddet enligt Europakonventionen TP 1-1 och RF 2 kap. 15 § i egenskap av överordnade normer.

10. I övrigt hänvisas till vad makarna Johansson tidigare har gjort gällande i målet.

Muntlig förhandling

11. Makarna Johansson hemställer att målet sätts ut till muntlig förhandling hos förvaltningsrätten jämlikt Europakonventionen art. 6.1 och förvaltningsprocesslagen (1971:291) (FPL) 9 § 3 st.
12. Enligt Europakonventionen art. 6.1 har var och en vid prövningen av bl.a. individens civila rättigheter och skyldigheter rätt till en rättvis rättegång. I gällande rätt står det klart att art. 6.1 i princip *kräver* att muntlig förhandling ska hållas vid prövningar av civila rättigheter och skyldigheter. Begreppet "civil rättighet" ges inom konventionsrätten en autonom tolkning och avgörs därmed inte av den nationella rättens definitioner. Det är inte nödvändigt att parterna i den tvist det rör är privata personer; tvisten kan likväl vara mellan en privatperson och en myndighet (Danelius, H, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 4 uppl. 2012, s. 224 f och s. 155 med ref. till *Ringeisen mot Österrike*, mål nr 2614/65, dom den 17 juli 1971, para. 94).
13. Prövningen i förevarande mål rör makarna Johanssons rätt till sin befintliga egendom som det följer av Europakonventionen TP 1-1 och RF 2 kap. 15 §. Egendomsskyddet utgör en civil rättighet enligt konventionens mening och omfattas därmed av Europakonventionen art. 6.1 och kravet på muntlig förhandling (Danelius a.a. s. 155 f samt bl.a. *Sporrong-Lönnroth mot Sverige*, mål 7151/75; 7152/75, dom den 23 september 1982, para. 79).
14. Vidare har Europadomstolen i målet *Miller mot Sverige* (mål nr 55853/00, dom den 8 februari 2005) som gällde rätten till rättvis rättegång och art. 6.1 framhållit att det är lämpligt att muntlig förhandling hålls i första instans, eftersom det främjar en god rättsskipning, se särskilt para. 30-31. I målet hade klaganden inte beviljats muntlig förhandling hos dåvarande länsrätten, vilket heller inte hade genomförts hos kammarrätten och dåvarande

Regeringsrätten eftersom överinstanserna beslutat att inte ta upp målet till prövning. Därmed blev förvaltningsrätten första och sista instans som prövade målet.

15. Av FPL 9 § 3 st. framgår att muntlig huvudförhandling ska hållas i mål hos förvaltningsrätten om enskild begär det och det inte är uppenbart obehövt eller särskilda skäl talar emot det. I *Miller mot Sverige* framhävs vikten av att de svenska domstolarna tillämpar just FPL 9 § på ett sätt som lever upp till konventionens krav på muntlig förhandling, från vilket avsteg enbart ska göras om exceptionella omständigheter föreligger (para. 32). Som exceptionella omständigheter kan nämnas tvister av huvudsakligen teknisk natur eller effektivitetsskäl och processekonomiska hänsyn (*Miller mot Sverige*, para. 29. Se även Danelius a.a. s. 227).
16. Enligt lagmotiven till FPL 9 § 3 st. ska frågan om huruvida muntlig förhandling är behövt eller inte b.l.a. bedömas mot bakgrund av den föreliggande utredningen i målet och/eller om målet är mycket viktigt för parten. Muntlig förhandling kan exempelvis anses uppenbart obehövt på grund av målets bagatellartade karaktär eller att kostnaderna för förhandlingen är stora i förhållande till tvistemålets värde (prop. 1971:30 s. 537).
17. Makarna Johansson menar att muntlig förhandling bör hållas i målet eftersom det skulle ge dem tillfälle att bättre belysa gatukostnadernas konsekvenser för dem i sin helhet. Det skulle vara till gagn för utredningen i målet att beredas tillfälle att inför förvaltningsrätten förklara hur gatukostnaderna och den detaljplan de grundar sig på sammanvägt påverkar makarna Johanssons äganderättsliga förhållanden, samt varför en sådan sammanvägning måste ske i förhållande till egendomsskyddet i Europakonventionen TP 1-1 samt RF 2 kap. 15 §.
18. Förevarande mål kan inte anses vara av bagatellartad karaktär eller avse ett ringa värde då det överklagade beslutet om antagande av gatukostnadsfördelning innebär ett betydande kostnadsansvar för makarna Johansson, och som sammanvägt med detaljplanens konsekvenser utgör ett långtgående ingrepp i makarnas äganderättsliga förhållanden. Vidare är

målet av stor vikt för makarna Johansson med hänseende på gatukostnadsuttagets storlek samt hur de framledes kommer att kunna nyttja sina fastigheter, där de har haft sitt hem sedan många år tillbaka. I målet föreligger inte några sådan exceptionella omständigheter som skulle kunna motivera avsteg från rätten till muntlig förhandling enligt Europakonventionen art. 6.1.

Övrigt

19. Bifogat finns en uppdaterad fullmakt som ersätter den tidigare ingivna fullmakten, se bil. 1. Den enda skillnaden mot den tidigare ingivna fullmakten är att nu även Viktoria Hybbinette har befullmäktigats av makarna Johansson i anledning av att hon anställts på Centrum för rättvisa.

Som ovan,

Sebastian Scheiman

Viktoria Hybbinette